

Regeringens proposition

1982/83: 108

om organisationen av Kulturarvet i Falun;

beslutad den 17 februari 1983.

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

BENGT GÖRANSSON

Propositionens innehåll

I propositionen föreslås att verksamheten vid Kulturarvet i Falun den 1 juli 1983 förs över från Samhällsföretags regionala stiftelse för skyddat arbete i Kopparbergs län – Dalagruppen – till Stiftelsen Nordiska museet.

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1983-02-17

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Lundkvist, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, S. Andersson, Rainer, Boström, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Thunborg.

Föredragande: statsrådet Göransson

Proposition om organisationen av Kulturarvet i Falun

1 Inledning

Kulturarvet i Falun kom till år 1970 på initiativ av arbetsmarknadsstyrelsen och länsarbetsnämnden i Kopparbergs län. Verksamheten drevs under nästan tio år i form av en kontorsarbetscentral under länsarbetsnämndens huvudmannaskap. Målsättningen för verksamheten var att bereda lätta och stimulerande arbetsuppgifter för svårplacerad arbetskraft och samtidigt främja värden av kulturhistoriskt värdefulla föremål.

Den 13 december 1977 fattade riksdagen beslut om framtida huvudmannaskap och organisation för skyddat arbete (prop. 1977/78:30, AU 1977/78:16, rskr 1977/78:74). Beslutet innebar bl. a. att verksamheten vid verkstäder för skyddat arbete, kontorsarbetscentraler, industriella beredskapsarbeten och hemarbete skulle samordnas i en gemensam organisation – Stiftelsen Samhällsföretag.

I samband härmed framhöll länsarbetsnämnden i Kopparbergs län i en skrivelse till utbildningsdepartementet att Kulturarvet inte borde inrymmas i den beslutade stiftelsebildningen utan organiseras som en särskild stiftelse eller statlig myndighet. I de remissvar som kom in med anledning av skrivelsen framhöll bl. a. statens kulturråd att Kulturarvet under en övergångsperiod borde ingå i Samhällsföretags regionala stiftelse i Kopparbergs län. Detta borde ske i avvaktan på förslag från rådets konserveringsutredning. Statskontoret förordade en lösning där Kulturarvets verksamhet samordnades med – och även formellt inordnades i – Dalarnas museum. Nordiska museet föreslog att Kulturarvet skulle knytas till museet.

Fr. o. m. den 1 januari 1980 inordnades Kulturarvet provisoriskt i Samhällsföretags regionala stiftelse i Kopparbergs län – Dalagruppen. För

verksamheten vid Kulturarvet får Samhällsföretag inom ramen för anslaget Bidrag till Stiftelsen Samhällsföretag ett särskilt driftbidrag. Detta motiveras av att kostnadstäckningsgraden vid Kulturarvet är väsentligt lägre än normalt inom Samhällsföretag samt att de som nyttjar Kulturarvets tjänster i mycket stor utsträckning är hembygdsföreningar med små resurser. En särskild ledningsgrupp har inrättats för verksamheten. Den är organisatoriskt underställd Dalagruppens styrelse.

Kulturrådets konserveringsutredning har i rapporten (1981: 3) Vårda! Bevara! Museerna och föremålsvården föreslagit att Kulturarvet även i framtiden skall ingå i Samhällsföretag men att ett verksamhetsbidrag bör utgå under utbildningsdepartementets huvudtitel. Samhällsföretag har i ett yttrande till regeringen avstyrkt förslaget och framhållit att Kulturarvet är en kulturhistorisk institution och att verksamheten endast har begränsat arbetsvårdspolitiskt värde.

Statens kulturråd har därefter till regeringen överlämnat en skrivelse om verksamheten vid Kulturarvet. Kulturrådet har därvid presenterat alternativa lösningar för den framtida verksamheten utan att förorda någon av dem.

Regeringen har i prop. 1981/82: 100 bil. 12 s. 130 och bil. 15 s. 157, (KrU 21, rskr 230) anfört att den kulturhistoriska verksamheten vid Kulturarvet i Falun borde garanteras genom att medel för en permanent organisation fördes upp under utbildningsdepartementets huvudtitel. Verksamheten borde kunna omfatta ett tiotal anställda. Kostnaderna för den nya organisationen beräknades till 1,8 milj. kr. för helt budgetår. Eftersom organisationsförändringen var avsedd att träda i kraft den 1 januari 1983 beräknades medel för halvt budgetår med 900 000 kr. I propositionen anmäldes att vissa frågor skulle bli föremål för fortsatt beredningsarbete inför omorganisationen. Dessa var huvudmannaskapsfrågan, den närmare utformningen av Kulturarvets framtida organisation och övertalighetsfrågan rörande personalen. Riksdagen har sedermera efter förslag av regeringen beslutat att omorganisationen av Kulturarvet skall uppskjutas till den 1 juli 1983 (prop. 1982/83: 25 s. 25, KrU 14, rskr 77).

Nordiska museet och Kulturarvet har i en gemensam skrivelse till regeringen lämnat förslag angående inriktning av den framtida verksamheten vid Kulturarvet. Kulturarvets organisation och anslagsframställning för Kulturarvet för budgetåret 1983/84. Skrivelsen har remissbehandlats. Yttranden har kommit in från statens kulturråd, statskontoret, Samhällsföretag och Dalarnas museum. Remissinstanserna är positiva till huvuddragen i förslaget.

Nordiska museet och Kulturarvet föreslår att Kulturarvet den 1 juli 1983 förs över från Samhällsföretag till Nordiska museet. Medel för verksamheten bör anvisas under anslaget Bidrag till Nordiska museet. Kulturarvet föreslås ledas av Nordiska museets nämnd. Platschefen för Kulturarvet bör vara en intendent som är direkt underställd museets styresman. Vid

Kulturarvet bör finnas tre sektioner, nämligen en antikvarisk sektion, en sektion för ADB och registrering samt en administrativ sektion.

Enligt förslaget skall verksamheten inriktas på dokumentation, vård och viss konservering av kulturhistoriska föremål. Verksamheten bör anpassas till att arbetshandikappad personal även i fortsättningen skall beredas anställning. Kulturarvet och Nordiska museet bör i samverkan utveckla verksamheten på bl. a. konserveringsområdet. Kulturarvets geografiska verksamhetsområde föreslås i första hand vara norra och mellersta Sverige. Det databaserade informationssystemet vid Kulturarvet bör utvecklas och samordnas med motsvarande verksamhet vid Nordiska museet. Kulturarvet bör kunna ta emot praktikanter som genomgår konservatorsutbildning.

2 Föredragandens överväganden

Riksdagen har godkänt att den framtida kulturhistoriska verksamheten vid Kulturarvet i Falun garanteras på så sätt att medel för detta ändamål förs upp under utbildningsdepartementets huvudtitel (prop. 1981/82: 100 bil. 12 s. 130-131, KrU 21, rskr 230). Därmed har riksdagen också godkänt de principer som ligger till grund för det förslag till stat för Kulturarvet som jag senare kommer att redovisa. Vidare har riksdagen, i avvaktan på att beredningsarbetet angående huvudmannaskapet för Kulturarvet slutförs, godkänt att verksamheten vid Kulturarvet t. o. m. den 30 juni 1983 täcks med medel från ett anslag under arbetsmarknadsdepartementets huvudtitel (prop. 1982/83: 25 s. 25, KrU 14, rskr 77).

Som har framgått av vad jag nyss har anfört har Nordiska museet och Kulturarvet nu föreslagit att huvudmannaskapet för Kulturarvet den 1 juli 1983 förs över till museet. Jag förordar detta förslag.

Vid förhandlingar mellan Samhällsföretag och dess regionala stiftelse i Kopparbergs län å ena sidan samt Nordiska museet å andra sidan har ett förslag till avtal om övertagandet upprättats. Avtalets giltighet är beroende av att det godkänns av resp. parters styrelser samt lämnas utan erinringar av regeringen. Avtalsförslaget bör för riksdagens kännedom fogas som *bilaga* till protokollet i detta ärende. Jag har anledning att utgå från att detta avtal inte kommer att innebära några mer väsentliga åtaganden från museets sida som i sin tur skulle innebära ytterligare behov av statsbidrag från anslag under utbildningsdepartementets huvudtitel utöver dem som har beräknats för Kulturarvet. Utgångspunkten för museets övertagande har nämligen varit att huvudmannaskapet inte skall medföra några kostnader för museet, som skall belasta dess ordinarie budget. Detta stämmer också med de principer för verksamheten som riksdagen, enligt vad jag nyss har återgett, redan har godkänt.

Regeringen bör nu inhämta riksdagens godkännande av att Nordiska museet blir huvudman för verksamheten vid Kulturarvet.

Jag har i frågorna om Kulturarvet samrått med chefen för arbetsmarknadsdepartementet. Hon har i prop. 1982/83: 100 bil. 12 s. 142 föreslagit en viss utökning av antalet statliga lönebidragsplatser i Kopparbergs län med anledning av att huvudmannaskapet för Kulturarvet övergår från Samhällsföretag till ny huvudman. Därigenom kan de arbetshandikappade vid Kulturarvet få fortsatt sysselsättning där.

Verksamheten vid Kulturarvet bör, som redan har framgått av vad jag har anfört, finansieras över en särskild stat under anslaget Bidrag till Nordiska museet.

Kulturarvet kommer genom sin anknytning till Nordiska museet att i framtiden utgöra en permanent organisation inom kulturområdet. Verksamheten är i dag inriktad på vård och dokumentation av kulturhistoriska föremål. Den nu föreslagna organisationen kan på sikt medföra en förändring av verksamheten till att även omfatta viss konservering. Det är i detta sammanhang viktigt att verksamheten anpassas till den arbetshandikappade personalens förutsättningar att utföra sina arbetsuppgifter.

Kulturarvets uppdragsgivare utgörs f. n. av hembygdsföreningar både inom och utom Kopparbergs län men också av museer, församlingar, företag och enskilda. Geografiskt har verksamheten i första hand avsett Kopparbergs län. I framtiden bör det vara möjligt för Kulturarvet att ta emot uppdrag från hela landet, även om uppdragen av naturliga skäl främst torde komma från norra och mellersta Sverige.

Såväl statens kulturråd som Nordiska museet har påpekat att en översyn bör göras av Kulturarvets intäkter. Enligt vad jag har erfarit har Nordiska museet för avsikt att i samråd med riksrevisionsverket undersöka möjligheterna att öka dessa.

3 Hemställen

Med hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att godkänna att huvudmannaskapet för Kulturarvet i Falun den 1 juli 1983 förs över till Stiftelsen Nordiska museet.

I fråga om anslagsberäkningar återkommer jag i det följande.

4 Anslagsberäkningar för budgetåret 1983/84

B 44. Bidrag till Nordiska museet

Jag har i årets budgetproposition beräknat ett förslagsanslag om 31 602 000 kr. för bidrag till Nordiska museet. Med hänsyn till vad jag har

anfört bör anslaget ökas med ytterligare 1 822 000 kr. för täckande av de kostnader som följer av att Nordiska museet blir huvudman för Kulturarvet. Mina beräkningar av det ytterligare medelsbehovet m. m. framgår av följande sammanställning.

	1982/83	Förslag 1983/84	
		Nordiska museet	Före- draganden
<i>Kulturarvet i Falun¹</i>			
Personal	7	10	7
<i>Utgifter</i>			
Förvaltningskostnader (därav lönekostnader)	1 173 000 (897 000)	2 190 000 ² (1 219 000)	1 397 000 (1 100 000)
Lokalkostnader	481 000	550 000	550 000
	1 654 000	2 740 000	1 947 000
<i>Inkomster</i>	216 000	75 000	125 000
Nettoutgift	1 438 000	2 665 000	1 822 000

¹ Medel anvisas för budgetåret 1982/83 under tolfte huvudtitelns förslagsanslag Bidrag till Stiftelsen Samhällsföretag.

² 471 000 kr. avser engångsanvisningar.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att – med ändring av vad regeringen har föreslagit i prop. 1982/83: 100 bil. 10 – till *Bidrag till Nordiska museet* för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 33 424 000 kr.

B 47. Bidrag till vissa museer

Jag har i årets budgetproposition beräknat 1 822 000 kr. för verksamheten vid Kulturarvet för budgetåret 1983/84. Medlen har beräknats under detta anslag i avvaktan på att beredningsarbetet om bl. a. ny huvudman för Kulturarvet skulle avslutas. I det föregående har jag förordat att Nordiska museet skall bli ny huvudman för Kulturarvet. Till följd av detta bör förevarande anslag minskas med 1 822 000 kr. i förhållande till förslaget i 1983 års budgetproposition.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att – med ändring av vad regeringen har föreslagit i prop. 1982/83: 100 bil. 10 – till *Bidrag till vissa museer* för budgetåret 1983/84 anvisa ett anslag av 4 961 000 kr.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

FÖRSLAG TILL AVTAL

1983-00-00

mellan Stiftelsen Samhällsföretag och dess regionala stiftelse för skyddat arbete i Kopparbergs län (Dalagruppen) och Stiftelsen Nordiska museet om övertagande av viss verksamhet vid Kulturarvet i Falun.

Kulturarvet tillkom år 1970 för att bereda sysselsättning åt svårplacerad arbetskraft och samtidigt främja vården av kulturhistoriskt värdefulla föremål. Verksamheten inordnades den 1 januari 1980 provisoriskt i Samhällsföretags regionala stiftelse i Kopparbergs län. Efter förslag av regeringen beslöt riksdagen år 1982 (prop. 1981/82:100 bil. 12 s. 130-131, KrU 21, rskr 230) att den kulturhistoriska verksamheten vid Kulturarvet skulle ges en permanent organisation inom kulturområdet.

Samhällsföretag och Dalagruppen å ena samt Nordiska museet å andra sidan har enats om följande.

1 § Nordiska museet övertar den 1 juli 1983 ansvaret för den verksamhet som bedrivs vid Kulturarvet.

Protokollsanteckning

Nordiska museet avser att med i huvudsak oförändrad inriktning fortsätta bedriva den kulturhistoriska verksamheten vid Kulturarvet. Museet kommer snarast att underställa regeringen förslag till erforderliga ändringar i dess stadgar i anledning av övertagandet av verksamheten.

2 § Samhällsföretag/Dalagruppen överläter den 1 juli 1983 vederlagsfritt till Nordiska museet dels all inom Kulturarvets lokaler befintlig egendom i form av inredning, inventarier och annan utrustning, dels annan egendom som är avsedd att nyttjas för verksamheten vid Kulturarvet. En förteckning över huvuddelen av den egendom som omfattas av överlåtelsen fogas till detta avtal som bilaga 1¹.

3 § Nordiska museet inträder den 1 juli 1983 i de rättigheter och skyldigheter som Samhällsföretag/Dalagruppen har för verksamheten vid Kulturarvet och som dels avser tid efter utgången av juni 1983, dels har uppkommit antingen före det att detta avtal har träffats eller därefter i samråd med museet.

¹ Bilagan utelämnad i propositionen.

Protokollsanteckning

Parterna är ense om att de enda förpliktelser som berörs av 3 § är – förutom de naturliga åtaganden som följer av ingångna beställningsavtal med Kulturarvets kunder – de som härrör från dels hyresavtal för år 1983 mellan Samhällsföretag i Kopparbergs län och Falu kommun avseende Kulturarvets lokaler, dels kontrakt den 16 september 1982 och den 30 september 1982 mellan delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning (DFI) och Samhällsföretag i Kopparbergs län angående projekt vid Kulturarvet och Medicindata rörande decentraliserad informationslagring: teknikprövning inom området föremålsdokumentation.

4 § Samhällsföretag/Dalagruppen skall tillskjuta ett belopp om 75 000 kr. för vissa fastighetsinvesteringar i samband med övertagandet. Medlen skall användas för ändamål som beslutas av Samhällsföretag/Dalagruppen och Nordiska museet i samråd.

I samband med övertagandet skall parterna gemensamt föranstalta om en inspektion av Kulturarvets lokaler från arbetsmiljösynpunkt. Skulle det därvid konstateras brister som behöver avhjälpas och överstiger kostnaderna för de erforderliga åtgärderna det i första stycket angivna beloppet, åtar sig Samhällsföretag/Dalagruppen att i skälig omfattning bidra med ytterligare medel härför.

5 § Arbetstagare, som är upptagen i den såsom bilaga 2¹ till detta avtal fogade förteckningen och som den 30 juni 1983 fortfarande är anställd vid Samhällsföretag/Dalagruppen med placering i den verksamhet som Nordiska museet enligt 1 § övertar, skall erbjudas anställning vid museet (Kulturarvet). Detsamma skall gälla arbetstagare som Samhällsföretag/Dalagruppen anställer i samråd med museet efter det att detta avtal träffats.

6 § Parterna utgår från att arbetstagare, som inte är upptagen i bilaga 2¹ och som har sysselsättning vid Kulturarvet den 30 juni 1983, kommer att beredas möjlighet att därefter få sysselsättning i verksamheten som lönebidragsanställd arbetstagare.

Protokollsanteckning

Anställningsvillkoren för de arbetstagare som avses i 5 och 6 §§ regleras i annan ordning.

7 § Avtalet gäller under förbehåll att det godkänns av styrelserna för Samhällsföretag och Dalagruppen och av Nordiska museets nämnd samt att det lämnas utan erinran av regeringen.

¹ Bilagan utelämnad i propositionen.

Detta avtal är upprättat i tre likalydande exemplar, varav parterna har tagit var sitt.

Stockholm och Borlänge den 1983.

För Samhällsföretag För Dalagruppen För Nordiska museet

Ovanstående avtal lämnas utan erinringar.

För staten